

Kilise'nin Yeni Misyon Anlayışında İnkültürasyon'un Yeri

Ali İsra GÜNGÖR

Dr., Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

e-mail: gungor@divinity.ankara.edu.tr

***Inculturation In The New Mission Copception Of The Catholic Church.** Inculturation is a considerable project in the new mission concept of the Catholic Church. It can be defined as to adapt the Christian message appropriately to Non-Christian cultures. The Catholic Church considers Inculturation as a reasonable instrument to be able to become a "World Church". Therefore the Church attaches very importance to this project as a part of its new mission concept in the modern world. As a matter of fact the Second Vatican Council proclaimed the importance of Inculturation in 1965. Then the papal encyclicals explained this project in details. Non-Christians criticize the European character of the Church. That's the reason why the Catholic Church has been using this method to answer that criticism since 1965. Nevertheless it seems to me that this character of the Church will be the most serious obstacle to apply Inculturation of Christian message in other cultures succesfully in the future.*

***Key words:** Inculturation, Acculturation, Catholic Church, European Centered-Christianity, Non-Christian Cultures, II. Vatican Council.*

Günümüzde Katolik Kilisesi, bir kısmı dünyada meydana gelen gelişmelerden, bir kısmı da kendi iç yapısından kaynaklanan bazı sıkıntılar

yaşamalarına rağmen, kendi iddiasına göre bir “Dünya Kilisesi” olma yolunda ilerlemektedir. Gerçekten 20. yüzyılın başlarından itibaren bugüne kadar Katolik Kilisesi’nde yaşanan gelişmeler dikkatle incelendiğinde, bu hayali gerçekleştirmeye yönelik yeni yaklaşımların ve projelerin ortaya konulduğu görülür. II. Vatikan Konsili (1962-1965), bu yeni yaklaşımların sosyal, kültürel ve teolojik temellerinin açıklandığı bir konsil olmuştur.

Katolik Kilisesi’nin II. Vatikan Konsili vasıtasıyla açıkladığı yeni yaklaşımlar, aynı zamanda onun çağdaş misyon anlayışının çeşitli boyutlarını da ortaya koymuştur. Bunlardan biri, insanı merkez alan sosyal boyut; diğeri de kültürel boyuttur. Bu iki boyut, teolojik boyutla desteklenmiş ve tamamlanmıştır.

Katolik Kilisesi’ni yeni bir genel konsil toplamaya sevkeden nedenlerin en başında, onun 19. yüzyılın sonlarından itibaren içine girdiği misyon krizi gelmektedir. Bu krizin en önemli sebeplerinden biri, İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra Üçüncü Dünya Ülkeleri’nin bağımsızlıklarını kazanmaları ve daha önce siyasi idarelerin desteğiyle yürüyen misyoner faaliyetlerin tepki almaya başlamasıdır. Bir başka ifadeyle, üçüncü dünya ülkelerindeki bağımsızlık hareketleri, Kilise’nin geleneksel misyon anlayışının artık geçerli olamayacağını açığa çıkarmıştır.

Üçüncü Dünya Ülkeleri’nde yaşayan insanların misyonerlere gösterdikleri tepkinin altında, kendilerine “Avrupa Kültürü”yle yoğrulmuş bir Hıristiyanlığın dayatılması yatmaktadır. Bu ülkelerde yaşayan insanlar, sömürge altında buldukları süre içinde, Kilise’nin dayattığı “Avrupa Hıristiyanlığı”na, kendi kültürlerinden uzaklaşmak pahasına katlanmak zorunda kalmışlardır. Daha sonra bağımsızlığını kazanan bu ülkelerin insanları, kendi kültürel kimlikleri ile yaşamak istediklerini ifade etmişler ve misyonerleri ülkelerinden kovmuşlardır.

Katolik Kilisesi, bağımsızlık hareketleri sonrası gelen bu tepkilere cevap vermek için yeni arayışlara girmiştir. Bu arayışlar esnasında Kilise, söz konusu ülkelerde yaşayan toplumların tepkilerini dikkate almış, onların kendilerine ait bir kültürü yaşamak istediklerini farketmiş, bu çerçevede “kültür”ün önemini yeniden keşfetmiş ve yeni misyon anlayışını “kültürel etkileşim” üzerine bina etmiştir. Katolik Kilisesi’nin tepki aldığı ülkeler genellikle “Üçüncü Dünya Ülkeleri” olarak tanımlanmakta ve bunlar Latin Amerika, Afrika ve Asya ülkelerinden oluşmaktadır. Bu ülkelerde yaşayan insanların ortak noktaları, fakir olmaları, sosyal, ekonomik ve kültürel baskı altında yaşamalarıdır. Sömürge altında yaşarken kendilerine “Avrupa Kültürü” ihraç edilen bu insanların Kilise’ye tepkileri bölgelere göre farklılık göstermiştir. Örneğin Afrika ülkeleri, daha çok kendi kültürel kimlikleri ile yaşamak istemişler ve Avrupa kültürüyle karışmış Hıristiyanlığa tepki göstermişlerdir. Fakat Latin Amerika ülkeleri Avrupa merkezli Hıristiyanlığa ses çıkarmazken, Kilise’nin sosyal ve ekonomik sıkıntılarla ilgilenmesini istemişlerdir. Bu gelişmeleri dikkatle izleyen Katolik Kilisesi,

bu insanların isteklerini gözardı eden bir yaklaşımın başarılı olamayacağını anlamıştır.

Bu gelişmelerden sonra Katolik Kilisesi, insanların sosyal, kültürel ve ekonomik ihtiyaçlarını dikkate alan yeni bir misyon anlayışı geliştirmiştir. Gerek II. Vatikan Konsili kararları gerekse konsil sonrası yayınlanan papalık genelgeleri dikkatle incelendiğinde, bu yeni misyon anlayışının, "Evangelizasyon" kavramıyla ifade edildiği görülür. Bunun anlamı şudur: Kilise, bundan sonra artık İncil'in tebliğine önem verecektir. Dolayısıyla Mesih'in getirdiği mesaj ile sosyal ve kültürel problemler arasında acilen bağlantı kurmak, Kilise'nin en öncelikli misyonunu oluşturacaktır. Bu çerçevede Katolik Kilisesi'nin iki önemli proje geliştirdiğini ve II. Vatikan Konsili'nden bu tarafa uygulamaya çalıştığını görmekteyiz. Bunlardan birisi, İncil'le sosyal ve ekonomik problemler arasında irtibat kurmayı amaçlayan "Sosyal Adalet Çalışmaları"dır. Latin Amerika'da ortaya çıkan "Kurtuluş Teolojisi" (Liberation Theology) hareketi bu çalışmalarla yakından ilgilidir. Diğeri ise, İncil'le kültür veya kültürler arasında irtibat kurmayı amaçlayan "İnkültürasyon Çalışmaları"dır. Kilise'nin yine II. Vatikan Konsili'yle gündeme getirdiği "Diyalog Çalışmaları" ise, bu iki büyük proje için vazgeçilmez bir vasıta konumundadır.

Biz bu makalemizde, Katolik Kilisesi'nin son 35 yıllık misyon anlayışında ve misyon faaliyetlerinde çok önemli bir yeri olan "İnkültürasyon" çalışmaları üzerinde durmak istiyoruz. Katolik Kilisesi'nin "İnkültürasyon" çalışmalarından neler beklediğini ortaya koyabilmek için önce, bu kavramın ne anlama geldiği üzerinde durmak gerekmektedir. Daha sonra bu uygulamanın tarihi arkaplanına temas ettikten sonra, bir metod olarak "İnkültürasyon"un Kilise misyonundaki yerini ele almak faydalı olacaktır. Son olarak İnkültürasyon konusundaki geleceğe ilişkin düşüncelere yer verilecektir.

A) İnkültürasyon Kavramı ve İlgili Kavramlar

İnkültürasyon kavramının, özellikle sosyal antropoloji alanında kullanılan bazı kavramlara teolojik temel oluşturularak üretilmiş bir kavram olduğunu belirtmemiz gerekir. Bu nedenle inkültürasyonu diğer ilgili kavramlar bağlamında ele almak yararlı olacaktır.

İnkültürasyon (inculturation) kavramı, teoloji sözlüklerinde, Hıristiyan mesajının ve hayat tarzının, dünyanın çeşitli yerlerinde yaşayan toplumların kültürlerine uygun tarzda sokulması olarak tanımlanır¹. Etimolojik olarak, kültür (culture), dikme, yetiştirme (cultivate), tapınma, merak, moda (cult) kelimeleriyle yakından ilişkili olan bu kavram, oldukça karmaşık ve anlaşılması zor bir terimdir².

¹ Gerald O'Collins and Edward G. Farrugia, *A Concise Dictionary of Theology*, New York 1991, 104.

² Francis Raymond Podgorski, *Toward A Catholic Theology of Missionary Dialogue and Dialogical Mission with Other Religions*, Roma 1987, 182.

Kilise'nin kuruluşundan beri uyguladığı eski bir yönteme işaret eden inkültürasyon, metotları ve uygulanış biçimleri açısından bazı yenilikler içermektedir. Bu yöntem, bir yandan kültürel değerlerin Hıristiyanlığa uydurulmasını ifade ederken; diğer yandan Hıristiyanlığın da çeşitli kültürlerle uygun tarzda sokulmasını ifade eder. Böylece sonuçta bir değişimin yaşanması beklenir³. Kilise'nin bir kültüre giriş sürecine ve Hıristiyan hayat tarzının bu kültürde tezahür etmesine de işaret eden bu kavram, mahalli değerleri kullanan ve değişimi Hıristiyanlığın ölçülerine göre gerçekleştiren bir yöntemi ifade etmektedir⁴.

İnkültürasyon ve diğer ilgili yöntemlerin ortak kavramı kültürdür. Bu itibarla öncelikle kültür üzerinde durmak ve bu kavramın inançla ilişkisine dikkat çekmek gerekmektedir.

Kültürün çok çeşitli tanımları yapılmıştır. Fakat bu tanımlardan en meşhuru Sir Edward Tylor'a aittir. Tylor, kültürü, herhangi bir topluma mensup bir kişinin sahip olduğu bilgi, inanç, sanat, ahlak, hukuk, görenek ve diğer kabiliyetler ile alışkanlıkları içeren karmaşık bir yapı olarak tanımlar⁵. Toplum kültürün kriteridir. Kültür, toplumun bir üyesi olarak insanın öğrendiği veya elde ettiği şeydir⁶.

Clifford Geertz, kültürü, insanların kendisiyle iletişim kurdukları, korudukları ve hakkında bilgilerini geliştirdikleri sembolik formlarda ifade edilmiş ve kendilerine miras kalmış kavramlardan oluşan bir sistem olarak tanımlar⁷. Bu da kültürün basitçe davranıştan ibaret olmadığını, düşünceleri de kapsadığını gösterir.

Kültür, sembollerde somutlaşmış ve öncekilerden geçmiş anlam kalıpları olarak tanımlanır. Bu kalıplar gelişmeye, değişmeye açıktır ve bizzat insanlığın anlayışına aittir. Din de insani bir fenomen veya insani bir faaliyet olarak ele alındığında, kültürü etkilemesi ve kültürden etkilenmesi normal karşılanmalıdır.

Antropologlar insanın kendi kültürü içine girme sürecini "enkültürasyon" kavramıyla ifade etmektedirler⁸. "Enkültürasyon", ferdin kültürel anlamda öğrenme sürecine işaret eder. Bu süreç, kişinin kendi kültürü içine sokulduğu veya kişiye kendi kültürünün tanıtıldığı süreçtir. Dolayısıyla bu kavram "sosyalleşme" kavramıyla yakından ilişkili olmaktadır. Sosyal bilimciler bu kavramı, bir ferdin toplum tarafından eğitilmesi sürecini ifade etmek için de kullanırlar⁹. Bu durumda, benzer süreçleri sosyolojik açıdan ifade etmek için "enkültürasyon" kavramının; teolojik açıdan ifade etmek için "inkültürasyon" kavramının kullanıldığını söyleyebiliriz.

³ Arji A. Roest Crolius, "Inculturation", *Following Christ in Mission*, Ed. Sebastian Karotemprel, Nairobi 1995, 110.

⁴ Arji A. Crolius, a.g.y., 113-114.

⁵ Edward B. Tylor, *Primitive Culture*, Vol. 2, 1891 London, 1.

⁶ Aylward Shorter, *Toward A Theology of Inculturation*, New York 1995, 4.

⁷ Clifford Geertz, *The Interpretation of Cultures*, New York 1975, 89.

⁸ Podgorski, 182.

⁹ Shorter, 5.

“Akkültürasyon” kavramı ise daha çok, bir kültürün bir başka kültürle karşılaşmasını veya kültürler arasındaki karşılaşmayı ifade etmek için kullanılmaktadır. Bu kavram, iki kültürün karşılaşması sonucunda bunlardan birinde meydana gelen değişmeye de işaret etmektedir¹⁰. Bir kişinin kendi kültüründen başka bir kültürle karşılaşmasını, kültürler arasındaki temasları ve bu temasların ortaya çıkardığı değişimleri ifade etmek için de bu kavram kullanılır¹¹.

Ferdi ve kolektif anlamda, kültürel seviyede ortaya çıkan, bu hem sosyolojik hem de teolojik gerçekliği beraberce anlatmak için “interkültürasyon” terimini kullanmanın daha doğru olacağını ileri sürenler vardır¹². Fakat “inkültürasyon”un uygulanma biçimi, onun daha özel bir anlama sahip olduğunu ortaya koymuştur. Uygulamalara bakıldığında, inkültürasyonun bir süreç olduğu ve bu süreçte Hıristiyanlığın mesajının ve hayat tarzının belli bir kültüre, planlı şekilde ve yerli halk aracılığıyla adapte edildiği görülmektedir. Bu yüzden kullanılan kavramlar arasındaki nüanslara dikkat etmek gerekmektedir.

Arji Roest Crollius, inkültürasyon kavramının detaylı bir analizini yaptığı makalesinde, Kilise ile kültürler arasındaki dinamik ilişkiyi anlatan bu terimin oluşmasını sağlayan diğer terimlere dikkat çekmektedir. Örneğin Crollius'a göre, daha önce bu süreci ifade etmek için “adaptasyon” kelimesi kullanılıyordu. Anlamı ve kullanımını itibariyle bu kelime, “accommodation” (yerleştirme, uzlaştırma, intibak, bağdaştırma) kelimesiyle hemen hemen aynıdır. Bununla birlikte bu iki kelime, Hıristiyanlığın mesajı ile bir kültür arasında daha çok harici bir irtibatı ifade etmekteydi. Aynı durum, “contextualisation” (şartlara uydurma) kelimesi için de geçerliydi. Yine “indigenisation” (yerlileştirme) terimi de oldukça sınırlı bir anlama sahip olduğu için kabul görmemişti¹³.

İnkültürasyon'un Katolik Kilisesi tarafından kullanılan özel bir kavram olduğunu ve Kilise'nin bunu çağdaş misyon anlayışının önemli bir parçası olarak gördüğünü gözönünde bulundurursak, en kapsamlı tanımını yine Arji Roest Crollius'ta bulmaktayız. Crollius inkültürasyon sürecini şöyle tanımlamaktadır:

Kilise'nin inkültürasyonu, yerel bir kiliseye ait Hıristiyan tecrübesinin, o bölge toplumunun kültürüyle bütünleşmesi (kaynaşması)dir. Bu yolla bu tecrübe kendisini sadece bu kültürün unsurlarıyla ifade etmekle kalmaz, yeni bir birlik ve cemaat meydana getirecek şekilde, aynı zamanda evrensel Kilise'ye ait bir zenginlik olarak bu kültürü canlandıran, yönlendiren ve yenileştiren bir güç olur¹⁴.

¹⁰ Shorter, 7.

¹¹ Podgorski, 183.

¹² Shorter, 13.

¹³ Arji Roest Crollius, “What is so New about Inculturation”, *Inculturation: Working Papers on Living Faith and Cultures V*, Pontifical Gregorian University, Rome 1991, 3-4.

¹⁴ Crollius, a.g.y., 15-16.

Sonuçta Kilise kendisi ile bir kültür arasındaki ilişkiyi, kültürler arasındaki ilişki ile aynı görmemektedir. Kilise kendini, kendi misyonu ve tabiatı gereği, kültürün herhangi bir özel formuna da bağlı görmemektedir. Kilise inkültürasyon sürecini, bir tür irtibat değil, kendisini bir toplumun parçası haline getiren ve bu toplumu derinden etkileyen bir zerk (injection) ve aşılama olayı olarak görmektedir.

B) İnkültürasyon'un Tarihi Arkapları

Günümüzde "inkültürasyon" kavramıyla ifade edilen Kilise ile kültürler veya İncil'in mesajı ile kültürler arasındaki dinamik ilişkinin tarihi, Hıristiyanlık kadar eskidir. Bir başka ifadeyle, İncil'in ilk tebliğcileri Mesih'in mesajını çeşitli toplumlara duyurmak için çabalarırken, o dönemdeki adı farklı da olsa, bir anlamda inkültürasyon sürecini yaşamışlardır. İlk Hıristiyan düşünürler, İncil ile kendi dönemlerindeki kültürün buluşmasıyla ortaya çıkan problemler üzerinde kafa yormuşlardır. Bu nedenle, yeni bir kavram olarak karşımıza çıkan, fakat bir model olarak uzun bir tarihi geçmişe sahip olan inkültürasyonun tarihteki uygulanma biçimlerine bir gözatmak gerekmektedir.

Aziz Pavlus'un Hıristiyanlığı Yahudi toplumunun dışındaki toplumlara da yaymak istemesiyle başlayan süreç, inkültürasyonun ilk örneği sayılabilir. İncil'in mesajının putperestlere ulaştırılması fikri, ilk dönemin en önemli tartışma konularından biri olmuştur. Günümüz Hıristiyan ilahiyatçıları, Pavlus'un bu uygulamasını geniş bir vizyonun eseri saymakta ve inkültürasyonun ilk örneği kabul etmektedirler¹⁵.

Daha ikinci yüzyılda yazılmış ve Hıristiyanların hayat tarzlarından bahseden "Letter to Diognetus" isimli bir yazıda, inkültürasyon düşüncesinin örneklerini görmek mümkündür. Bu yazıda Hıristiyanlardan "cennetin vatandaşları" olarak bahsedilmektedir. Fakat onlar aynı zamanda yeryüzünde yaşayan ve kendi hemcinslerinin hayat tarzını paylaşan kimselerdir. Bu yazıda şu ifadeler yer almaktadır:

"Hıristiyanlar ülke, dil ve adetler bakımından diğer topluluklardan ayrılmazlar. Onlar kendi özel şehirlerinde ayrı bir şekilde yaşamazlar, kendilerine has alışılmışın dışında bir lehçe konuşmazlar veya tuhaf bir hayat tarzı yaşamazlar...Onlar hayatlarını yeryüzünde geçirirler, fakat onlar cennetin vatandaşlarıdır. Onlar kabul edilmiş kanunlara uyarlar ve kendi hayat tarzları kanunların talep ettiği kadar mükemmeldir"¹⁶.

Kilise'nin tarihi süreç boyunca, çeşitli kültürel formlar ve sosyal yapılar içinde tecessüm edişinin diğer örneklerini, Yahudi gelenekten Hellen geleneğine geçişle başlayan ve oradan Roma, Germen, Slav, İskandinav ve

¹⁵ Eugene Hillman, "Inculturation", *The New Dictionary of Theology*, Ed. J. A. Komonchaak, Wilmington 1989, 511.

¹⁶ Herve Carrier, "Inculturation", *Dictionary of Fundamental Theology*, Ed. R. Latourelle and Rino Fisichella, Crossroad, New York 1995, 511.

Anglo-Saxon milletlerinin Hıristiyanlaştırılmasıyla devam eden süreçte görmek mümkündür¹⁷.

Cizvit misyonerlerinin 17. yüzyılda Çin, Japonya ve Hindistan gibi ülkelerde uyguladıkları metodlar ise, hem misyoner metodlar tarihi açısından hem de inkültrasyonun en etkili uygulamalarından biri olması bakımından oldukça önemlidir. Cizvitler bu bölgelerde uyguladıkları misyoner faaliyetlerde, yerli halkın kendi kültürel unsurlarını ilga etmeden, tam tersine bunları kullanarak, "Hıristiyan inancını yerel kültüre adapte etmeyi" denemişlerdir¹⁸. İddia edildiğine göre, bu uygulamalar, yani Hıristiyan inancının Batılı olmayan sembollerle, sistemlerle ve sosyal yapılarla adaptasyonu, Papa XIV. Benedict tarafından 18. yüzyılın ortalarında yasaklanmamış olsaydı, Kilise'nin tarihi ve evrensel anlamda bir "Dünya Kilisesi" haline gelmesi mümkün olacaktı¹⁹. Nitekim daha sonra 1939 yılında Papa XII. Pius tarafından yayınlanan ve bu tür uygulamalara izin veren genelge, Cizvitlerin haklı olduğunu ortaya koymuştur²⁰.

Sömürgeciliğin geliştiği ve misyoner faaliyetlerin de onunla birlikte yürüdüğü bu yüzyıllarda Kilise, yine inkültrasyona örnek olabilecek bazı direktifler yayınlamıştır. Örneğin, "Hıristiyan İnancını Propaganda Teşkilatı"nın, 1659 yılında yayınladığı bir genelgede şu ifadeler yer almaktadır:

Bu toplumların ibadet usullerini, adetlerini ve alışkanlıklarını, din ve ahlakla açıkça çelişmediği müddetçe, değiştirmeye ikna etmek için tartışmayın ve ön plana çıkmayın. Fransa'yı, İspanya'yı, İtalya'yı veya herhangi bir Avrupa ülkesini Çinliler arasına nakletmekten daha saçma ne olabilir? Onları kendi ülkelerimize değil, bir toplumun ayinlerine ve adetlerine karşı gelmeyen veya onları reddetmeyen, tam tersine onları koruyan ve muhafaza eden bir Hıristiyan inancına getirin²¹.

Bu örnek, Kilise'nin II. Vatikan Konsili öncesinde girdiği misyon krizine sebep olan "Avrupa kültürüyle bütünleşmiş Hıristiyanlığın" Asya ve Uzakdoğu milletlerine daha bu dönemlerde dayatılmaya başlandığını göstermesi bakımından da önemlidir. Avrupa karakterli Hıristiyanlığı dayatmak isteyen tavır, Hilaire Belloc'un "Avrupa Hıristiyan inancıdır, Hıristiyan İnancı da Avrupa'dır" şeklindeki sözlerinde dile getirilmiştir. Bu tavrın hala devam etmesi, Kilise'nin inkültrasyon çalışmalarında başarı şansının az olduğunu göstermektedir. Nitekim Karl Rahner'in bu tavra yönelttiği şiddetli eleştiri, onun bu konudaki endişelerini ortaya koymaktadır. Rahner bu konuda şu ifadeleri kullanmaktadır:

Kilise'nin Avrupa dışındaki dünyaya ilişkin somut faaliyetleri, aslında, bir Avrupa dinini, gerçekte değişmesi istenmeyen, aksine,

¹⁷ Eugene Hillman, a.g.y., 511.

¹⁸ Bkz. Jonathan D. Spence, *The Memory Palace of Matteo Ricci*, New York 1984, 115-120.

¹⁹ Malachi Martin, 211.

²⁰ Malachi Martin, 212.

²¹ Herve Carrier, a.g.y., 511.

üstün görülen kültür ve medeniyetlerin refahı için bütün dünyaya bir mal olarak ihraç etmek isteyen bir ihracat firmasının faaliyetidir²².

Misyoner faaliyetlerde modern dönem, papazların ve misyonerlerin daha dikkatli yetiştirilerek Afrika, Asya ve Amerika'ya gönderildiği 19. yüzyılda başlamıştır. Bu dönemde, İncil'i Kilise'nin henüz girmediği alanlara götürmek için, adaptasyon çalışmalarının daha dikkatli yapıldığı görülmektedir. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra II. Vatikan Konsili'ne kadar devam eden dönemde, papalar misyoner faaliyetler konusunda birçok doküman yayınlamıştır. Özellikle "Maximum Illud"(1919), "Rerum Ecclesiae"(1926) ve "Evangelii Praecones"(1951) isimli genelgeler, İncil'in her toplumun karakterine ve geleneklerine göre adapte edilmesini güvence altına almayı amaçlayan direktifler içermektedir. Bunlar arasında en dikkat çekici olanları; misyon icra edilecek ülkenin dilini iyi öğrenmek, yerli ruhban grubu oluşturmaya önem vermek, yerli papazları bu ülkenin adetleri ve toplumun ruhu konusunda eğitmek, ülkenin elitleri tarafından saygı ve kabul görmek ve modern bilimlerden- dilbilimi, etnografi, tarih, coğrafya, tıp- faydalanmak gibi direktiflerdir²³.

Son olarak, Papa XII. Pius tarafından 1939 yılında yayınlanan "Summi Pontificatus" isimli genelgenin tavsiyelerini örnek vermek istiyoruz. Papa bu genelgesinde, bütün yerel kiliseleri, çeşitli toplumların medeniyetlerini ve kurumlarını daha derinden anlamaya ve onların iyi kabiliyetlerini desteklemeye davet etmektedir. Bir toplumun adetlerinde batıl inançlar veya hatalarla ayrılmaz biçimde içiçe bulunan unsurların dikkatli bir şekilde tesbit edilmesini isteyen papa, mümkünse bunların bir bütün halinde korunmasını tavsiye etmektedir. Bu direktiflerin birçoğunun II. Vatikan Konsili'nin misyoner faaliyetlere ilişkin kararında (Ad Gentes) yer aldığı görülmektedir²⁴.

Kilise'nin tarih boyunca yaşadığı bu tecrübeler, onun günümüzde insanların İncil'le tanışması amacıyla uyguladığı inkültürasyon çalışmaları için bazı ufuklar vermektedir. Fakat anlaşıldığı kadarıyla Katolik Kilisesi, Avrupa karakterli Hıristiyanlığı benimsetme konusundaki geleneksel tavrını hala devam ettirmektedir. Bu durum onun söz konusu çalışmalarda en büyük handikapı gibi görünmektedir.

C) İnkültürasyon'un Katolik Kilisesi Açısından Önemi

Tarihteki uygulamaları hakkında bilgi verdiğimiz, "Hıristiyanlığın çeşitli kültürlerle adaptasyonu" süreci için "inkültürasyon" kavramı özellikle konsil sonrası dönemde kullanılmaya başlanmıştır. "İnkültürasyon" kavramını teolojik anlamda ilk kullanan kişi, Gregorian Üniversitesi'nde

²² Eugene Hillman, a.g.y., 511.

²³ Herve Carrier, a.g.y., 511.

²⁴ Herve Carrier, a.g.y., 512.

profesör olan Cizvit Joseph Masson olmuştur²⁵. Masson II. Vatikan Konsili'nin, 1962'de, açılışından kısa bir süre önce yazdığı bir makalesinde şu ifadeleri kullanmıştır:

Günümüzde, çeşitli formlarda kültürler sokulmuş (inculturated) bir Katolikliğe daha şiddetle ihtiyaç vardır²⁶.

1974'de, Nisan ayında yapılan Asya Piskoposları Konferansı'nda ise bu kavram tekrar kullanılmış, "yerli (indigenous) ve kültüre uygun şekilde sokulmuş (inculturated) bir Kilise"ye vurgu yapılmıştır²⁷.

İnkültürasyon terimi, ilk defa, bir papalık genelgesinde, Papa II. John Paul tarafından 1979 yılında yayınlanan "Catechesi Tradendae" isimli genelgede kullanılmıştır. Bundan sonra, inkültürasyon teriminin teoloji alanında daha sık kullanıldığı görülür. Daha sonra bu kavram, İncil ile çeşitli kültürlerin değerleri arasındaki ilişkiyi ifade eden özel teolojik bir terim haline gelmiştir²⁸.

Cizvitler, 1974-1975 tarihleri arasında gerçekleştirdikleri 32. Genel Kongre'de bu kavramı resmen kullanmışlardır. Bu kongrede, inkültürasyon teriminin karar metinlerinde birkaç yerde kullanılması yanında, "inkültürasyon" üzerine müstakil bir karar da alınmıştır²⁹. Cizvit cemaatinin genel başkanı Pedro Arrupe, daha sonra 15 Nisan 1978 tarihinde, bütün cemaat temsilcilerine inkültürasyon konusunda bir yazı göndermiştir³⁰. Bu gelişmelerden sonra, Gregorian Üniversitesi'nde (1977), Kudüs'te (1981) ve Yogyakarta'da (1983) inkültürasyon üzerine seminerler düzenlenmiştir³¹.

Sonuçta "inkültürasyon" terimi, bugünkü anlamında, II. Vatikan Konsili sonrası dönemde kullanılmaya başlanmıştır. Konsil sonrası yayınlanan papalık genelgeleri, bu kavramı daha sık ve açık bir şekilde kullanmıştır. Bununla birlikte, Kilise açısından bir genel konsil kararı, bir papalık genelgesine göre daha bağlayıcıdır. Aslında ikisi arasında bir ayrılığın varolması beklenmez. Yine de, konsil ifadelerinde biraz muğlak kalan konuların, papalık genelgelerinde daha açık ifade edildiği görülür. Herşeye rağmen bütün dogmatik, doktrinel ve teolojik konuların temelini önce bir genel konsil ifadesinde aramak gerekir.

a) Konsil Dokümanlarında İnkültürasyon

Konsil kararlarında inkültürasyon kavramına rastlamamaktayız. Bununla birlikte kararların muhtevasında inkültürasyonun temel özelliklerini bulabilmekteyiz. Yine de kararlarda bir yöntem olarak inkültürasyondan söz

²⁵ Raymond Podgorski, 184.

²⁶ Aylward Shorter, 10.

²⁷ Aylward Shorter, 10.

²⁸ Paymond Podgorski, 185.

²⁹ Bkz. John W. Padberg (Ed.), *Documents of the 31 and 32. General Congregations of the Society of Jesus*, The Institute of Jesuit Sources, Saint Louis 1977, 439.

³⁰ Raymond Podgorski, 185.

³¹ Arji Roest Crollius, "What is so New about Inculturation", 1-18.

Konsil, Kilise'nin veya İncil'in çeşitli kültürlere giriş sürecini ve bunun ilkelerini anlatmak için değişik kavramlar kullanmıştır.

“İnkarnasyon” (hulül, bedenlenme, tecessüm) Bu kavramlardan biridir. Aylward Shorter, Konsil'in bu kavramı tercih etmesini, onun, İncil'in bir kültüre giriş sürecini belli bir tarzda anlatmak istemesine bağlamaktadır. Ona göre, bu sürecin İsa Mesih'in (logos) bedenlenmesini ifade eden bu kavramla benzerlik kurularak anlatılması, bir “kültürel bedenlenme”ye işaret etmektedir³².

Konsilin misyoner faaliyetlerle ilgili “Ad Gentes” isimli dokümanında yeralan şu ifadeler inkarnasyonun gerçekleşme şeklini ortaya koymaktadır:

Tanrı'nın kelamı olan çekirdek (öz), ilahi çigle sulanmış iyi toprakta büyür, bu suyu emer, onu değiştirir ve kendisinin bir parçası yapar, böylece sonunda çok meyve verir. Gerçekten, inkarnasyon olayında olduğu gibi, kökü Mesih'te olan ve havarilerin kuruluşu üzerine bina edilen yeni kiliseler, Mesih'e bir miras olarak verilmiş olan milletlerin bütün zenginliklerini teslim alır. Onlar, içinde yaşadıkları toplumlara ait adetleri, gelenekleri, irfanı, öğretiyi, sanatsal değerleri ve bilimleri, Yaraticı'nın şanını yüceltmek, Kurtarıcı'nın lütfunu göstermek veya Hıristiyan hayat düzenine katkı sağlamak için kullanılabilecek herşeyi ödünç alırlar³³.

Konsil'in kullandığı bir diğer kavram, “aşılama” (implant) kavramıdır. Ad Gentes bu konuda, aşılama süreci sonunda yerli halkın kendi papazlarını kendi içinden çıkaracak noktaya geleceğini belirterek şu ifadelere yer vermektedir:

Kilise'yi belli bir insan topluluğuna aşılama çalışması, önceden bu toplumun sosyal hayatına kök salmış ve belli bir dereceye kadar onun kültürüne uymuş inananlar topluluğu bir süreklilik ve istikrara sahip olunca, belirli bir noktaya ulaşmış olur; bu toplum kendi papazlarına ve yetersiz de olsa kendi dindar ve laik insanına sahip olunca, kendi piskoposlarının liderliğinde Tanrı'nın Ailesi'nin hayat tarzının yaygınlaşması ve rehberlik etmesi için gerekli olan kurumlara ve hizmetlere sahip olur³⁴.

Konsil'in, “Sacrosanctum Concilium” isimli kararı ise, “akkültürasyon” (acculturation) kelimesini kullanmaktadır. Bu terimi kullanmanın anlamının, misyon bölgelerine has daha radikal bir adaptasyon (acculturation) olduğunu söyleyenler vardır³⁵. Konsil dokümanı bu konuda şu ifadelere yer verir:

Misyon memleketlerinde, Hıristiyan geleneğinin sağladığı donanım ilaveten, insanlar Hıristiyan ibadet usulüne uyabilsin

³² Aylward Shorter, 197.

³³ Austin Flannery, *Vatican Council II: The Conciliar and Post Conciliar Documents*, (Ad Gentes, 22), Vol. 1, New Revised Edition, New York 1992, sf. 839.

³⁴ *Ad Gentes*, 19.

³⁵ Aylward Shorter, 193.

diye, halihazırda kullanılan bazı dini alışkanlıklara başlangıçta izin verilebilir³⁶.

Fakat konsil bir başka kararında bazı uyarılarda da bulunmaktadır. Buna göre, Kilise bütün insanlara ve zamanlara hitap ettiği için, herhangi bir ırka, millete veya özel bir hayat tarzına münhasıran bağlanamaz denilmektedir³⁷.

Son olarak, ilk dönem Kilise Babalarının kullandığı bir kavrama dikkat çekmek istiyoruz. Latince "Praeparatio evangelii" kelimeleriyle ifade edilen bu fikir "İncil'e hazırlık" olarak tercüme edilmiştir. Bu kavramla, insanların, daha önceden İncil'in kendilerine duyurulmasına, bir lütf olarak Tanrı tarafından hazırlandıkları ve bu insanların kültürlerinde bulunan unsurların, İncil'in öğretisini anlamaları ve anlatmaları için faydalı olduğu anlatılmak istenmektedir³⁸. Konsil'e göre, bu hazırlık devam eden bir süreçtir. Örneğin "Lumen Gentium" isimli dogmatik yasaya göre de, İncil'in duyurulması bu insanları vaftize hazırlar³⁹.

Buna benzer örnekleri konsilin diğer bazı kararlarında da bulmak mümkündür. Bütün bu örnekler II. Vatikan Konsili'nin, "inkültürasyon" kavramını kullanmamış olsa da, Kilise'nin çeşitli kültürlerle uygun tarzda giriş sürecinin temel prensiplerini, vasıtalarını ve metodunu ortaya koyduğunu göstermektedir. Bu itibarla konsil kararları misyoner bir karakter taşımaktadır. Konsil, Kilise'nin günümüzdeki ve gelecekteki misyon anlayışının, Kilise ile kültürler veya İncil ile kültürler arasındaki dinamik ilişki üzerine bina edileceğini açıklamıştır.

b. Papalık Genelgelerinde İnkültürasyon

Konsil sonrası yayınlanan Papalık Genelgeleri inkültürasyon kavramını açık bir şekilde kullanmaktadır.

Konsil sonrası 35 yıllık dönemde görev yapan iki papadan biri II. John Paul, diğeri konsil esnasında papa seçilen ve 1978 yılına kadar görev yapan Papa VI. Paul'dür. Bu papanın konumuzla ilgili genelgesi "Evangelii Nuntiandi" (1975) adını taşır. Bu isim Batı dillerine "Günümüz İnsanlarının İncil'le Tanıştırılması" veya "Günümüz İnsanlarının Hıristiyanlaştırılması" diye çevrilmiştir. Papa bu genelgesinde "inkültürasyon" terimini kullanmamış, fakat bu sürecin temel prensiplerini ayrıntılı bir şekilde açıklamıştır⁴⁰. 1978'de papa seçilen fakat ani ölümü üzerine bu görevi sadece bir kaç ay yürüten Papa I. John Paul'ün bu konuda bir genelgesi yoktur.

Papa II. John Paul, "Catechesi Tradendae" (Günümüzde İlmihal Öğretimi) isimli genelgesinde şu ifadeleri kullanmaktadır:

³⁶ *Sacrosanctum Concilium*, 65.

³⁷ *Gaudium et Spes*, 58.

³⁸ Aylward Shorter, 188.

³⁹ *Lumen Gentium*, 17.

⁴⁰ Bkz. *The Evangelization of the Men of Our Time, Apostolic Exhortation of H. H. Pape Paul VI. (Evangelii Nuntiandi)*, S. Congregation for the Evangelization of Peoples, Vatican Polyglot Printing Press, Roma 1975.

Son zamanlarda, Kutsal Kitap Komisyonu'na da dediğim gibi, 'akkültürasyon veya inkültürasyon terimleri yeni terimler olabilir, fakat inkültürasyon büyük İnkarnasyon sırrınının bir faktörünü çok iyi açıklamaktadır'. Diyebiliriz ki ilmihal öğretimi, genel olarak evangelizasyon gibi, İncil'in gücünü kültür ve kültürlerin tam kalbine götürmektir. Bu hedef için ilmihal öğrencileri bu kültürleri ve onların asli unsurlarını tanımaya çalışacaktır. Onlar bu kültürlerin en önemli ifadelerini öğrenecekler ve onların özel değerlerine ve zenginliklerine saygı göstereceklerdir⁴¹.

Papa II. John Paul, özellikle inkültürasyonu konu ettiği "Slavorum Apostoli" adını taşıyan bir genelge yayınlamıştır. Papa, 2 Haziran 1985 tarihinde yayınladığı bu genelgede inkültürasyondan özel bir model olarak söz etmekte ve Slavların Hıristiyanlaştırılması için 9. yüzyılda başarılı çalışmalar yapan Aziz Cyrill ve Methodius'u örnek göstermektedir⁴². Bu genelge inkültürasyonla ilgili olarak şu ifadelerle yer vermektedir:

Slav ırkının yaşadığı topraklarda öncü olarak bu iki misyonerin icra ettiği Hıristiyanlaştırma (evangelization) çalışmaları, günümüzde 'İnkültürasyon-yerli kültürlerde İncil'in tecessümü' denilen bir modeli ve aynı zamanda 'bu kültürlerin Kilise'nin hayatına girişini' içine almaktadır⁴³.

Son olarak, Papa II. John Paul'ün 1991 yılında yayınladığı "Redemptoris Missio" isimli genelgeyi örnek vermek yerinde olacaktır. Papa, bu genelgesinin giriş kısmında, II. Vatikan Konsili'nden sonra, dinlerarası diyalog vb. konulardaki tartışmaların Kilise'nin misyoner faaliyetlerindeki canlılığı zayıflattığından şikayet etmektedir⁴⁴. Papa'nın, Kilise'nin misyoner vekaletinin devam ettiğini vurgulamak için yayınladığı bu genelge, "inkültürasyon" hakkında da önemli ifadeler kullanmaktadır:

Kilise'nin Hıristiyan olmayan kültürlerle girme süreci oldukça uzun bir yoldur. Bu sadece dışarıdan bir adaptasyon olayı değildir. Çünkü inkültürasyon, hakiki kültürel değerlerin Hıristiyanlıkla bütünleşmek suretiyle asli bir değişime uğraması ve Hıristiyanlığın çeşitli insan kültürlerine sokulması anlamına gelir⁴⁵.

Bu genelge daha sonra, inkültürasyonun fonksiyonunu şöyle açıklar:

Kilise inkültürasyon vasıtasıyla İncil'i çeşitli kültürlerde canlandırır ve aynı zamanda insanları kendi kültürleriyle kendi cemaatine sokar. Kilise bu insanlara kendi değerlerini aktarır ve aynı zamanda onlarda mevcut olan iyi unsurları alır ve onları içerden tekrar yeniler. İnkültürasyon vasıtasıyla Kilise'nin ne

⁴¹ *Catechesi Tredandae*, 53.

⁴² Raymond Podgorski, 188.

⁴³ *Slavorum Apostoli*, 21.

⁴⁴ *Redemptoris Missio*, 2.

⁴⁵ *Redemptoris Missio*, 52.

olduğu, neyin işareti olduğu daha iyi anlaşılır ve bu suretle Kilise, misyonunda daha etkili olur⁴⁶.

İnkültürasyonun uygulanış biçimiyle ilgili bazı tavsiyelerde bulunan bu genelge misyonerlere, kendi kültürlerini aşarak, gönderildikleri çevreye iyi uyum sağlamalarını önerir. Onlara içinde buldukları toplumun dillerini iyi öğrenmelerini, yerel kültürün önemli ifadelerini tanımalarını ve değerleri yaşayarak keşfetmelerini tavsiye eder. Son olarak, Mesih'in mesajını insanlara ancak bu şekilde güvenilir ve verimli bir yolla taşıyabileceklerini belirtmeyi ihmal etmez⁴⁷.

Konsil sonrası yayınlanan papalık genelgelerinde yeralan bu ifadeler, hem en temel prensipleriyle bir model olarak inkültürasyonu açıklamakta hem de bu modelin, Katolik Kilisesi'nin çağdaş misyon anlayışındaki yerini ortaya koymaktadır. Konsil kararları ve papalık genelgeleri, tarihi seyir içinde incelendiğinde, Kilise ile diğer toplumlar ve kültürler arasında kurulmak istenen ilişkinin daha bilimsel çalışmalarla ve yeni teolojik yaklaşımlarla desteklendiği görülür. Kilise'nin bu konuda yaptığı yoğun çalışmalar, bir yandan kendisine geleceğe yönelik ümit verirken; diğer yandan, Kilise'nin Avrupa karakterli yapısından kaynaklanan engeller nedeniyle onu karamsarlığa itmektir.

D) İnkültürasyon Modelinin Geleceğiyle İlgili Düşünceler

Katolik Kilisesi'nin son 25 yıldır üzerinde önemle durduğu bir çalışma olan "inkültürasyon", temelde, Kilise'nin hiyerarşik yapısına ve Avrupa merkezli tavrına yöneltilen ağır eleştiriler sonucunda ortaya çıkan arayışların bir ürünüdür. Bu ağır eleştirilere cevap vermeye ve gerçekten evrensel olamasa da, adının hatırına evrensel (katolik) bir imaj oluşturmaya yönelik bu arayışlar, Üçüncü Dünya Ülkeleri'ni hedef alan bazı projeler ortaya çıkarmıştır. Bu anlamda hem "Kurtuluş Teolojisi" (Liberation Theology)⁴⁸

⁴⁶ *Redemptoris Missio*, 52.

⁴⁷ *Redemptoris Missio*, 53.

⁴⁸ "Kurtuluş Teolojisi" (Liberation Theology), Latin Amerika'da fakirlik, sefalet ve sosyo-ekonomik sıkıntılar içinde yaşayan insanların durumundan hareketle, İncil'deki fakirlik ve kurtuluş motiflerini ve kavramlarını kullanarak, bir "Halk Kilisesi" oluşturmaya yönelik bir teoloji hareketidir. Perulu Cizvit Gustavo Gutierrez'in "A Theology of Liberation" (1971) adlı kitabıyla yaygınlaşan bu teoloji, sosyal, siyasi, dini, ekonomik ve kültürel baskı altında yaşayan ezilmiş insanları teşkilatlandırmayı amaçlayan bir harekettir. Bu insanların, İncil nazarında değerli insanlar olduğunu, zira İsa Mesih'in İncil'i fakirlere duyurduğunu, dolayısıyla kurtuluşa en yakın kimselerin bu insanlar olduğu fikrini işleyen bu hareket, uhrevi kurtuluşun dünyevi kurtuluşla başlayacağını, bu insanların içinde buldukları durumun bir kader olmadığını ve bu insanların oluşturduğu "küçük grupların" İncil'in yayılmasına en iyi vasıta olabileceklerini savunmaktadır. Bu teoloji hareketi, Marksizmin analizlerini ve kavramlarını kullanması nedeniyle, başlangıçta Katolik Kilisesi'nden tepki almışsa da, Kilise zaman içinde belli prensiplerden taviz vermemek şartıyla bu teolojiye izin vermiştir. Aslında, sosyalist bir halk hareketine dönüşmek gibi siyasi boyutları olan bu teoloji hareketi, Kilise'nin hiyerarşik yapısına bir saldırı olarak da yorumlanmıştır. Bununla birlikte Kilise, bu teoloji hareketinde kendi işine yarayacak ışıklar da keşfetmiştir. Bunlardan en önemlisi, sosyal adalet çalışmalarıyla İncil'in tebliği arasında iribat kurarak, bunu çağdaş misyoner faaliyetlerin bir parçası haline getirmektir. Bu noktada, fakirlik içinde yaşayan bu "küçük Hıristiyan gruplar" önemli bir fonksiyon üstlenecektir (Bu konuda geniş bilgi için bkz. Leonardo Boff-

hem de “Kültürle(n)me Teolojisi” (Inculturation Theology), Kilise’nin çağdaş misyoner faaliyetlerinin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Diyalog ve Dinlerarası Diyalog da, bu ikisini tamamlayan ve onların önşartı konumunda olan bir faaliyettir.

Katolik Kilisesi’nin, Hıristiyanlığın mesajını bütün insanlığa iletmek amacıyla hazırladığı bu modeller, teori ve pratik olmak üzere iki aşamadan oluşmaktadır. Bir başka ifadeyle, Kilise’nin kültürlere nüfuz etme süreci, tek boyutlu bir uygulama değildir. Örneğin Kilise açısından bakıldığında her uygulamanın teolojik bir temeli bulunması gerekir. Fakat bu teolojik temel, uygulamanın başarıyla sonuçlanmasını garanti etmez. Örneğin bu çalışmaların uzun ve tedrici bir süreci gerektirmesinin, yerel kiliselerin şevkini kırdığı veya gözünü korkuttuğu ileri sürülmektedir⁴⁹.

Genel olarak ifade etmek gerekirse, Kilise’nin bu konudaki uygulamalarının önünde üç çeşit engel bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, teolojik muhafazakarlıktır. Bu teolojik muhafazakarlık, çoğu zaman bazı radikal sosyal hareketlere zemin hazırlamaktadır⁵⁰. II. Vatikan Konsili’yle gelen yeni hava, inkültürasyon konusundaki çalışmalara ilham vermiştir. Fakat daha sonraki gelişmeler, Vatikan’ın litürjide (ayin usulü) yapmayı düşündüğü yeniliklerde taviz vermek istemediğini ortaya çıkarmıştır.

İkincisi, Üçüncü Dünya Ülkeleri, 1970’lerdeki ekonomik durgunluğu derinden hissetmiştir. Kültür ise, sosyo-ekonomik gelişmeyle yakından ilişkilidir. Kültürel farklılıklar, bazı yapısal ve organizasyonla ilgili zaafılar ortaya çıkarmıştır. Modernleşme hem ahlaki yapıyı hem de kültürel yapıyı etkilemiştir. Çoğu gelişme programları, sosyo-kültürel faktörleri gözardı etmiştir. Sosyo-ekonomik gelişme konusunda, Kilise’nin öğretisinin de yetersiz olduğu anlaşılmıştır. Geçmişte inkültürasyon çalışmalarını etkilemiş olan bu faktörlerin, hala etkili olduğu ve gelecekte de etkili olacağı düşünülmektedir⁵¹.

Üçüncüsü ise, inkültürasyonla kurtuluş teolojisi hareketleri arasındaki ilişkidir. Üçüncü Dünya Ülkeleri’nden bazı ilahiyatçılar, Kilise’nin, bilinçli ya da bilinçsiz olarak, siyasi ve sosyo-ekonomik baskıları kullandığını ve bu amaçla ortaya çıkan hareketlerle gizlice anlaştığını iddia etmektedir. Bunlardan biri Jean-Marc Ela’dır. Ela, Katolik Kilisesi’nin sosyal, kültürel ve ekonomik gelişmelere, adil olmayan bir şekilde, ancak, Batı ile Üçüncü Dünya arasındaki ilişkileri karakterize eden istismar ve hakimiyet açısından yaklaştığını ileri sürmektedir. Ela’nın eleştirdiği bir diğer nokta ise, yerel kiliselerin, yetkileri tanınmış olmasına rağmen, kendilerini Roma’ya devamlı

Clodovis Boff, *Introducing Liberation Theology*, Burns&Oates, Kent 1987; Mathew Vattathara, “The Method of Liberation Theology”, *Jeevadhara*, Vol. XXIV, September 1994.; Thomas J. Maloney, “The Catholic Social Justice Tradition and Liberation Theology”, *Thought*, Vol. 63, June 1988.; Peter Burns, “The Problem of Socialism in Liberation Theology”, *Theological Studies* (53), 1992.).

⁴⁹ Aylward Shorter, 270.

⁵⁰ Bkz. Adrian Hastings, *A History of English Christianity 1920-1985*, London 1986, 583.

⁵¹ Aylward Shorter, 242-243.

bağımlı hissetmeleridir. Ela, bu durumu evrensellik anlamında bir handicap olarak görmektedir⁵².

Bu üç faktör, yani teolojik muhafazakarlık, sosyo-ekonomik gelişmelerle kültür arasındaki ilişki ve Kilise'nin hiyerarşik özelliğini koruması ve problemlere hakimiyet açısından yaklaşımını sürdürmesi, onun inkültürasyonla ilgili çalışmalarının önünde en ciddi problemler olarak dikkat çekmektedir.

Sonuç:

İnkültürasyon, Kilise'nin kuruluşundan beri sürdürdüğü, Hıristiyan olmayan kültürlerle girme ve onlara nüfuz etme faaliyetlerinin yeni adıdır. Bununla birlikte, II. Vatikan Konsili, eski doktrini yeni bir elbiseyle, günümüz insanına yeniden sunmayı amaçlayan bir genel konsil olarak, "kültür"ü yeniden keşfetmiştir. Bir başka ifadeyle Kilise, eski doktrinin günümüz insanına yeni bir dille yeniden sunulmasında, "kültür"e önemli bir rol vermiştir. Sonuçta, Kilise, İncil'in tebliği ile kültürler arasında acilen kurmak istediği irtibatı, çağdaş misyon anlayışının en önemli parçası ilan etmiştir. Katolik Kilisesi'nin inkültürasyon çalışmaları, bu sürecin gerçekleşmesine yöneliktir. Kilise nazarında inkültürasyon, onun bir "Dünya Kilisesi" haline gelebilmesi için halihazırdaki en geçerli yoldur.

---

⁵² Aylward Shorter, 249.